
Konkurs na pracę o Mikołaju Koperniku

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 12/3, 667-668

1967

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

sarach. Wieczornica odbyła się w wielkiej Sali Mieszczkańskiej Ratusza Staromiejskiego. Piękną oprawę uroczystości podkreślił występ zespołu madrygalistów Capella Bydostiensis pro Musica Antiqua.

W programie wieczoru znalazło się również otwarcie w Ratuszu wystawy starodruków astronomicznych Tychona Brahego, Galileusza i Heweliusza.

Jerzy Dobrzycki

Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika zorganizował w dniu 17 lutego 1967 r. w sali kinowej Pałacu Kultury i Nauki uroczyste zebranie z okazji rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika. Zebrania takie Towarzystwo organizuje co roku, stawiając sobie za zadanie przez odczyty i dyskusje, dotyczące różnych dziedzin działalności wielkiego astronoma, przybliżyć go człowiekowi współczesnemu. Tematem tegorocznego odczytu była działalność lekarska Mikołaja Kopernika i jego domniemana koncepcja w dziedzinie medycyny. Odczyt *Wizja Kopernikowska postępu w medycynie* wygłosił doc. Stanisław Szpilczyński.

W celu zrekonstruowania zasad, którymi kierował się Kopernik jako lekarz, prelegent zanalizował jego podkreślenia i notatki w dziełach treści lekarskiej oraz charakter należących do niego książek medycznych, porównując je z księgozbiorami znanych lekarzy. W wyniku tej analizy prelegent doszedł do wniosku, że Kopernik w czasie studiów we Włoszech przejął się poglądami medycznej szkoły padewskiej i został jej wierny po powrocie do kraju, reprezentując tym samym stanowisko w medycynie ówczesnej jak najbardziej postępowe.

Ponadto doc. Szpilczyński wysunął tezę, że Kopernik, chociaż niczego z dziedziny medycyny nie opublikował, był autorem oryginalnych pomysłów, dotyczących węzłowych problemów współczesnej medycyny. Za podstawę do wysunięcia tej tezy posłużył fragment z książki Jana Brożka *Arithmetica integrorum*¹. Doc. Szpilczyński, zakładając wiarygodność informacji Brożka jako zapalnego badacza problematyki kopernikowskiej, podjął się nowej próby wyjaśnienia omawianych w tym fragmencie pomysłów medycznych Kopernika. Według interpretacji prelegenta istota ich polegała na odkryciu przez Kopernika potrzeby ustalania związków ilościowych między chorobą a lekiem. Tak więc genialny astronom okazałby się oryginalny również na polu medycyny, przeczuwając tendencje, zrealizowane dopiero w dalekiej przyszłości.

Po prelekcji wywiązała się dyskusja, której przedmiotem były badania nad księgozbiorem Kopernika oraz działalność administracyjna i polityczna astronoma.

Jerzy Drewnowski

KONKURS NA PRACĘ O MIKOŁAJU KOPERNIKU

Towarzystwo Naukowe w Toruniu ogłosiło konkurs na pracę popularnonaukową *Mikołaj Kopernik — człowiek i uczonej epoki odrodzenia*. Powinna ona w oparciu o dzisiejszy stan wiedzy o Koperniku w syntetycznym ujęciu przedstawić całość życia Kopernika, jego naukowych osiągnięć oraz ich trwałych wartości. Objętość pracy powinna wynosić ok. 300 stron maszynopisu. Termin nadsyłania

¹ Cracoviae 1620. Przedruk omawianego fragmentu por.: L. A. Birkenmajer, *Mikołaj Kopernik*. Cz. 1. Kraków 1900, ss. 579 i nast.

prac (pod adresem: Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Toruń, ul. Wysoka 16) upływa 31 grudnia 1968 r. Pracę należy podpisać godłem, a nazwisko i adres autora dołączyć w osobnej zaklejonej kopercie oznaczonej tym samym godłem. Przewiduje się nagrody: I — 25 000 zł, II — 15 000 zł, III — 10 000 zł. Skład jury konkursu, które powoła zarząd Towarzystwa, jest jeszcze nie ogłoszony.

WYSTAWA NA TEMAT OCHRONY ZABYTKÓW TECHNIKI W CZECHOSŁOWACJI

Z okazji międzynarodowego sympozjum, poświęconego ochronie zabytków techniki, które odbyło się w Pradze w końcu września 1966 r., gospodarze zorganizowali specjalną wystawę ilustrującą ten problem w ich kraju¹. Z inicjatywy Ośrodka Kultury Czechosłowackiej w Warszawie wystawa ta została przywieziona do Polski i zaprezentowana w stolicy w lokalu Międzyczakładowego Klubu Techniki i Racjonalizacji. Otwarcie odbyło się 12 kwietnia 1967 r.

Treść wystawy w porównaniu do jej praskiej ekspozycji nie została zmieniona. Elementami jej były przede wszystkim materiały ilustracyjne, obejmujące fotografie zabytków oraz reprodukcje dokumentów, rycin i planów, a także modele. Nie przywieziono natomiast do Polski, wobec zrozumiałych zastrzeżeń konserwatorskich, oryginalnych zabytków techniki, których kilka pokazano w Pradze.

Wystawa miała układ branżowy: poszczególne jej części poświęcone były zabytkom górnictwa, hutnictwa, młynarstwa, piwowarstwa, przemysłu maszynowego, włókienniczego, szklanego i ceramicznego, budownictwa wodnego i mostowego oraz transportu.

Fakt zorganizowania tego rodzaju wystawy świadczy o wyraźnym postępie, który dokonuje się w Czechosłowacji w dziedzinie ochrony zabytków techniki. Przeprowadzono tam przede wszystkim wstępną ich rejestrację, wprawdzie niekompletną, lecz pozwalającą na dobre zorientowanie się w zasobach i potrzebach. Za osiągnięcie należy też uznać decyzję natychmiastowego popularyzowania wyników rejestracji i to nie tylko we własnym kraju, ale również u sąsiadów. Ten ostatni moment może być przykładem dla środowisk polskich zajmujących się tymi samymi problemami.

Organizatorem wystawy *Ochrona zabytków techniki w CSRS* było Narodowe Muzeum Techniczne w Pradze. Scenariusz opracowali: dr Karol Czerny i dr Jerzy Vondra.

Wystawa czynna była w Warszawie przez dwa tygodnie. Ośrodek Kultury Czechosłowackiej zamierza pokazać ją również w innych miastach polskich.

Jerzy Jasiuk

60 ROCZNICA I ZJAZDU POLSKICH INŻYNIERÓW GÓRNICZYCH

W październiku 1906 r. obradował w Krakowie I Zjazd Polskich Inżynierów Górniczych, który zainaugurował ogólnopolski ruch stowarzyszeniowy tej grupy zawodowej. Miał on też duże znaczenie dla postępu technicznego i ekonomicznego w naszym górnictwie. Z okazji 60 rocznicy tego wydarzenia Oddział Krakowski Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa zorganizował sesję, która odbyła się w Krakowie 19 listopada 1966 r. Sesja ta nawiązywała również do dwudziestolecia działalności Oddziału.

¹ Por. sprawozdanie z tego sympozjum w nrze 2/1967 „Kwartalnika”, s. 490.